

3. travnja 1940. Katynska šuma – ruski komunisti i njemački nacisti počinili genocid nad Poljacima

narod.hr/kultura/3-travnja-1940-katynska-suma-njemacki-nacisti-ruski-komunisti-pocinili-genocid-nad-poljacima

April 3, 2018

Foto: Dennis Jarvis, flickr

U pokolju u Katynskoj šumi jedinice sovjetskog Ministarstva unutrašnjih poslova (poznatije kao NKVD) ubile su tisuće poljskih časnika, intelektualaca, kulturnih djelatnika i svećenika. To je bio dio šire akcije NKVD-a u okviru koje je, prema zapovijedi najužeg sovjetskog rukovodstva, ubijeno oko 22 000 poljskih državljana i njihove društvene elite. Ubijani su na različitim mjestima u Rusiji, Ukrajini i Bjelorusiji. Pošto su masovne grobnice kod Katyna dugo bile jedine poznate, općenito se čitava ova akcija naziva Pokoljem kod Katynske šume.

Smaknuća je izvršio NKVD u vremenu od 3. travnja do 19. svibnja 1940. godine.

Invaziju na Poljsku 1939. godine ("Fall Weiss") izvršili su nacistička Njemačka i komunistički SSSR, a predstavlja početak Drugog svjetskog rata. Bio je to dio zajedničkog plana nacista i komunista za podjelom Poljske, te uništenja velikog katoličkog naroda – Poljaka.

I Njemačka i SSSR (Rusija) su podijelili Poljsku, te napravili brojne zločine nad Poljacima koji imaju elemente kulturocida i genocida, posebno u njemačkim i

sovjetskim koncentracijskim logorima.

Međusobna suradnja nacista i komunista, podjela zemlje, nestanak četvrtine poljskog pučanstva u istovremenim zločinima Nijemaca i Rusa koji su se zbivali od 1939. do 1945. godine. Zločini su nastavljeni i nakon ulaska Crvene Armije u zapadnu Poljsku 1945. godine.

Dok su Hitlerovi vojnici povlačili se iz Poljske 1945. godine, Crvena armija približavala se Berlinu. Umjesto oslobođenja, oni su silovali i uništavali sve što je ostalo iza nacista.

Osobito licemjerno je bilo zaustavljanje Crvene Armije pred Varšavom 1944. kada su nacisti krvavo ugušili ustanak Poljaka u glavnom gradu i okolici, što neposredno ili posredno, ubijeno 20.000 ustanika i 180.000 civila, dok su Rusi mirno promatrali nacistički pokolj preko rijeke ne želeći pomoći Poljacima. Naime, cilj Rusa je bio oslabiti poljski narod, da bi ga što lakše pokorili nakon poraza Nijemaca, te okupirali cijelu Poljsku nakon rata.

Komunisti nisu mogli zaboraviti poraz Crvene Armije 1920. koju su Poljaci zaustavili u njenoj želji za napredovanjem prema zapadnoj Europi i širenju komunizma na cijeli kontinent.

Poljska je više puta izdana u povijesti, a osobito dogovorom Rusa i Nijemaca 1939. godine. Poljaci su narod koji je podnio najveće žrtve u tom velikom i krvavom sukobu na tlu Europe. Poljski otpor je gotovo jedini, masovni i istinski antifašistički otpor nacizmu i komunizmu lišen pogubne ideologije.

Katynska šuma – zločin kojim se htjelo pokoriti Poljake

Ideja o pokolju je bila zloglasnog Lavrentija Berije, a sovjetski politbiro, sa Staljinom na čelu, prihvatio ju je i uobličio u zapovijed 1940. godine: dvadeset i dvije tisuće poljskih časnika, dočasnika, svećenika, intelektualaca i drugih istaknutih domoljuba bit će smaknuto.

Pobijena je gotovo polovina od ukupnog broja poljskih časnika, među njima 14 generala, 24 pukovnika, 7 kapelana, jedan poljski princ, 20-ak sveučilišnih profesora, 300 liječnika, 6000 policajaca i veliki broj svećenika.

Pokolj u Katynskoj šumi, što je danas zajedničko ime za zločin koji je uslijedio, počinjen je kod mjesta Katyna, nedaleko od ruskoga grada Smolenska, ali i na drugim lokacijama. Naime, nakon što su Hitler i Staljin podijelili Poljsku, u ruke Sovjeta došle su tisuće ratnih zarobljenika, koji su smješteni u logore, a odande su otišli u smrt.

Nakon što je Hitler 1941. okupirao zapad SSSR-a, Nijemci su 1943. započeli ekshumaciju ubijenih Poljaka. O zločinu su razglasili "urbi et orbi", što ne bi bilo sporno da upravo nacisti nisu tih godina također činili masovne zločine nad Poljacima

i narodima u okupiranom SSSR-u.

Profesori Miloslavić i Jurak svjedoci zločina – koja im je sudbinu namijenio Tito?

Hrvatski elitni patolozi prof. dr. Eduard Miloslavić i prof. dr. Ljudevit Jurak bili su vođeni isključivo profesionalnom savješću kada su prihvatili ponudu da u sklopu međunarodnog istražnog povjerenstva sudjeluju u iskapanju, prvi u Katynu, a drugi na području kod ukrajinskoga grada Vinice na kojem je sovjetska tajna policija NKVD još 1938. pobila 1300 seljaka i radnika. Iskapajući u Katynskoj šumi, s kolegama, utvrdio je da su tisuće poljskih časnika i intelektualca u proljeće 1940. ubili Sovjeti. Na kraju rata prof. Miloslavić spasio se kao američki državljanin bijegom na Zapad, inače bi i on – jer je u odsutnosti osuđen na smrt – postao žrtva komunizma kao njegov kolega prof. dr. Ljudevit Jurak.

Prof. Jurak rođen je u Zalugu, kod Huma na Sutli, u Zagorju, a nakon studija medicine i usavršavanja u Innsbrucku preuzeo je vodstvo Prosekture javnih zdravstvenih zavoda grada Zagreba i profesuru na Veterinarskom fakultetu. U Vinici je nedvojbeno zaključio da su zločin počinili Sovjeti 1938. godine. Uhićen je kada su došli Titovi komunisti na vlast 1945. godine. Ponuđena mu je sloboda povuče li potpis s izvještaja Međunarodnog povjerenstva i izjavi da ga je dao pod prisilom.

Kada je to odbio, “zbog djela ratnog zločinstva” Tito ga je osudio na smrt i pogubio.

Sveučilište u Zagrebu ga je 1991. rehabilitiralo, a Klinički zavod za patologiju KB Sestre milosrdnice u Zagrebu danas nosi njegovo ime.

SSSR i Rusija sve do 1990. godine poricali su odgovornost za katynski masakr, no te su godine priznali krivnju Staljinove policije za zločin. Rusija je otvorila istragu masakra 1990. godine, ali je procedura obustavljena 2004. uz zaključak koji je ogorčio Poljake, a to je kako krivci nisu više živi te kako se nema koga kazniti. Tekst te odluke bio je tajan, a usprkos brojnim zahtjevima, obitelji žrtava nisu dobile na uvid te dokumente. Obitelji žrtava nisu tražile odštetu, već su inzistirale na punoj rehabilitaciji svojih pobijenih rođaka, te su tražile od Rusije pun popis strijeljanih i mjesta gdje su sahranjeni.

Još je jedan tragični događaj u nedavnoj povijesti obilježio Katynsku šumu. Godine 2010. poljski predsjednik Lech Kaczyński bio je na na putu na komemoraciju posvećenu 70. godišnjici strijeljanja poljske inteligencije, i na užas cijelog svijeta, svih 88 članova delegacije i čitava posada, poginulo je u padu predsjedničkog zrakoplova.

Izvor: narod.hr